

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТИ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

*Роман БЕЙЗИК,
Назар ХОМ'ЯК
Дрогобич*

СПРЯМОВАНІСТЬ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Сучасна система освіти має суперечливих характер. З одного боку – простежується швидкий темп накопичення знань відповідно до сучасних вимог, темпи модернізації, що опираються на структурне відновлення усієї освітньої системи в Україні вимагають нових підходів, з іншого – перехід з режиму виживання в режим сталого розвитку системи освіти. Проблеми приховуються і в іншому: соціокультурні зміни, криза соціально-економічного розвитку, що пов'язана з воєнним станом в Україні, несуть за собою кризу духовності, культури, гуманізму. Освіта при цьому була й залишається державним механізмом соціалізації особистості. Вона повинна залишатись фундаментальною, тобто ґрунтовною, якісною. Тому освітня політика сьогодні має враховувати соціальну, змістову, особистісно орієнтовану, гуманістичну спрямованість.

Соціальна спрямованість має в основі пріоритет соціальних вимог до особистості як до громадянина, члена суспільства і держави, враховувати його якості та здібності, наміри жити й працювати на благо країни. Освіта й освіченість при цьому стають однією із вирішальних цінностей.

Змістова орієнтованість спрямовується головню на зростання зовнішніх вимог щодо рівня освіти європейського зразка, отримання знань, вмінь, навичок з урахуванням новітніх технологій, що готують спеціалістів високого рівня професійної спрямованості.

Особистісно орієнтована спрямованість має пріоритет інтересів розвинутої особистості і реалізується через процес

навчання, виховання, що базовані на інноваційних технологіях. Під час такого навчання відбувається процес «творення самого себе, особливого значення набуває максимальне виявлення та використання суб'єктивного досвіду учня, шляхом зіставлення навчання як нормативної діяльності й учіння, як індивідуально значущої діяльності окремого учня, в якій реалізується його суб'єктивний досвід»[5].

Гуманістична спрямованість торкається усіх питань організації, функціонування, керування процесів навчання, виховання, розвитку. Гуманізація освіти означає «олюднення педагогічної діяльності, визнання педагогом цінності особистості, її права на свободу, соціальний захист, створення умов для прояву здібностей, а також стимулювання для саморозвитку і самовиховання» [1]. Однак будучи основною тенденцією розвитку сучасної освіти, питання гуманізації цього процесу повною мірою поки що на теоретичному та практичному рівнях не досягнуто.

Важливим напрямом розвитку сучасної освіти в Україні залишається питання технологізації. Майбутнє освіти – це збільшення частки інформаційно-комунікаційних, комп'ютерних технологій. Сучасний учень повинен мати добрі знання з володіння комп'ютерною технікою.

Освіта й суспільство – невід'ємні одне від одного. Сфера освіти спрямована коректувати свої пріоритети й цінності з урахуванням актуальних, перспективних, довготривалих запитів суспільства. Вона працює на випередження, майбутнє, враховуючи особистісні якості людини, її потреби, знання, вміння, навички, світогляд, пріоритети. Процес глобалізації, що утвердився й в освіті «відображає формування єдиного соціального інформаційного й освітнього простору в масштабах усієї планети» [4] засвідчує вирішальну роль освіти, вимагає глибокого осмислення оцінки її якості в сучасних умовах України.

Нині реформа, або «модернізація освіти», як зазначається в офіційних документах, повинна мати основну мету – створення ефективної системи, яка б створювала б людині умови для отримання якісних знань і давала стартові можливості, які є затребуваними у новому суспільстві, сформувати інструментальні навички комунікації, до яких,

безперечно, належать знання мов, вміння використовувати інтелектуальні системи пошуку та обміну інформації, володіння досягненнями високих технологій, комунікативні навички.

У ХХІ столітті не технологія, а людський капітал є визначальним фактором розвитку будь-якої країни. Україна сьогодні це довела і доводить усьому світові.

ЛІТЕРАТУРА

1. Білоусова В.О. Теорія і методика гуманізації відносин старшокласників у позаурочній діяльності загальноосвітньої школи : монографія. Київ : ІЗМН, 199. 192 с.

2. Гуманізація освіти URL:
https://urst.com.ua/act/pro_osvitu#google_vignette

3. Задорожна. О.М. Дистанційна освіта в Україні: реалії сьогодення. *Освітній дискурс* : зб. наук. пр. Київ : ТОВ «Науково-інформаційне агентство «Наука-технології-інформація». 2020. Вип. 24. С. 56.

4. Процес глобалізації освіти URL:
<https://vseosvita.ua/library/proces-globalizacii-v-osviti-198129.html>

5. Якиманська І.С. Розробка технологій особистісно орієнтованого навчання. *Питання психології*. 1995. № 2. С. 31

Олена ГАЛЯН
Львів

ДИТИНСТВО У ВИМІРАХ СЬОГОДЕННЯ

Дитинство як соціально-наукове та психолого-педагогічне явище є предметом міждисциплінарного вивчення – філософського, психологічного, педагогічного, історико-педагогічного, соціологічного, культурологічного тощо. Така широта досліджень свідчить про надзвичайну важливість цього періоду в особистісному становленні людини, виформуванні її цінностей, мотивів, переживань, опануванні знань і набутті компетентностей у контексті взаємодії з довкілля та оточенням. Саме через життєві ситуації й досвід розкривається індивідуальний потенціал дитини, її здатність бути суб'єктом і